Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXXIII., št. 33 a — Ljubljana, sobota 10. februarja 1940 — Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kraljeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Rooseveltova akcija za mir v Evropi

Pomočnik ameriškega zunanjega ministra Sumner Walles odpotuje danes teden v Evropo, kjer bo zbiral informacije o mirovnih možnostih — Najprej obišče Rim, potem pa Pariz, London in Berlin

Amerika bo začela informativne diplomatske razgovore tudi z nevtralnimi državami

Washington, 10. febr. AA (DNB) Zunanji minister Hull je sporočil predstavnikom tiska, da bo pomočnik zunanjega ministra Sumner Walles odpotoval 17. februarja z italijansko ladjo »Rex« v Italijo. Po razgovorih z italijansko vlado odpotuje Walles v Pariz, Berlin in London. Obisk pri sv. očetu ni predviden. Predstavnik predsednika Zedinjenih držav Roosevelta pri Vatikanu Taylor potuje isto tako z Rexom, toda to skupno potovanje je samo slučajno. Walles bo imel s seboj vsekakor sotrudnika, ki mu bo pomagal zbirati informacije. Dalje je Hull naglasil, da bivanje Wallesa v Evropi ni časovno omejeno. Dejal je, da so bile vlade vojskujočih se strank vprašane ali so pripravljene sprejeti Wallesa.

V zvezi s tem je Hull dejal, da se bodo z ozirom na obstoječe sovražnosti v mnogih delih sveta, z ozirom na vpliv teh sovražnosti na nevtralne države ter z ozirom na jasno željo vseh držav, da se obnovi svetovni mir na trajni osnovi, začeli diplomatski razgovori informativne narave z nevtralnimi državami.

Hull je na koncu svoje izjave dejal, da ne gre za določen načrt, temveč samo za pripravljalne razgovore za dosego zdravega mednarodnega gospodarskega sistema in zmanjšanja oborožitve. Ti razgovori bi se lahko razširili tudi na vojskujoče se narode, vendar niso ti stiki z nevtralnimi državami v neposredni zvezi s sedanjim Wallesovim potovanjem.

Washington, 10. febr. AA. (DNB) Ameriški tisk objavlja vest o potovanju Wallesa v Evropo kot senzacionalen dogodek. Del tiska vidi v tem potovanju napor v prilog miru, medtem ko nekateri drugi listi navajajo to potovanje kot dokaz, da želi Roosevelt ostati na sedanjem položaju ter kandidirati tudi tretjič za predsednika Zedinjenih držav. Roosevelt želi doseči, da bi bil neobhodno potreben zaradi pogajanj z vojskujočimi se vladami. V zvezi s tem se omenja nedaven govor podtajnika Berla, ki je očividno po naročilu Hulla in Roosevelta objavil pripravljenost Amerike prispevati za dosego svetovnega miru in ki je tako rekoč ponudil brezplačno pomoč ameriškega zlata, da bi se obnovila vrednost mednarodnih valut. Kakor je znano, je Berle zelo ostro kritiziral versajsko pogodbo ter jo označil kot vzrok sedanjih razmer.

Odmevi v Evropi

London, 10. febr. s. (Reuter) Na sporočilo o prihodu ameriškega podtajnika za zunanje zadeve Wallesa v Evropo, kakor tudi o razgovorih ameriške vlade z drugimi nevtralnimi vladami glede obnovitve miru, trenutno oficielni komentarji iz večjih evropskih držav še niso na razpolago.

Iz Rima poročajo, da je akcija ameriške vlade izzvala nekaj presenečenja. Italijanski politični krogi so sprejeli akcijo sicer ugodno, dvomijo pa v njen uspeh.

V Budimpešti so objavili listi vest o prihodu Wallesa in Hullovih pogajanjih za mirovno akcijo kot senzacijo. Neki list ji je posvetil celo prvo stran.

Iz Kodanja poročajo, da izražajo tamkajšnji listi na podlagi ameriške akcije zopet upanje na skorajšnjo sklenitev miru.

London, 10. febr. AA. (Reuter) »Daily Telegraph« komentira obisk Sumnerja Wallesa Evropi in pravi med drugim:

Vsemu svetu je znano, da se Anglija in Francija borita za mir. Naš suveren je že v teku minulega leta opozoril voditelje sovražnih držav, **da angleški imperij ne bo odložil orožja, preden Evropa ne bo osvobojena nevarnosti, ki ji preti od napadalca.** Predsednik francoske republike je dejal, **da se mora Francija boriti za mir, ki sloni na pravici ter zato, da se popravijo krivice, storjene posameznim narodom v Evropi.** Noben državnik in nobena stranka zavezniških držav niso nikoli izjavili ničesar, kar ne bi odgovarjalo tej goreči želji za mir.

Baltimore, 10. febr. AA. Reuter. Ameriški veleposlanik v Parizu Bullitt je prispel z letalom »Atlantic Cliper«, da poroča Rooseveltu. Bullitt je izjavil: **Morala Francozov je popolna in odlična.** Dodal je, da se bo v najkrajšem času vrnil v Francijo.

Italija si je rezervirala pravico, da stopi v akcijo v ugodnem trenutku

v skladu z njenimi interesi — Italijanska politika ne more biti anglofilska

RIM, 10. febr. e. Glede na optimistične vesti o možnosti sklenitve tesnejšega prijateljstva med Italijo in Anglijo je objavil londonski dopisnik nekega rimskega lista značilen članek, v katerem poudarja, da je Anglija s sklenitvijo versajskega miru nepravično postopala z Italijo in da tudi angleško zadržanje med abesinsko vojno ter uvedba sankcij zaradi te vojne ni mogla vzbuditi posebne hvaležnosti Italije do Anglije. Kljub temu je Musolini po vsem tem skušal razčistiti odnošaje med Italijo in Anglijo, poizkusi pa niso uspeli, ker je Anglija mislila, da bo z gospodarskim pritiskom vsilila Italiji svojo voljo. Absurdna je domneva, da more po vsem tem Italija voditi anglofilsko politiko. **Italija želi zavarovati samo svoje interese in koristi ter utrditi svoj položaj v Sredozemskem morju. V tem prizadevanju je že precej uspela zlasti po zasedbi Albanije.**

Francoski tisk se mnogo bavi s položajem Italije glede na vojno v Evropi. Vsa navodila, ki jih je dal Mussolini glede pospešenja javnih del in utrjevanja si je razlagati tako, da se Italija pripravlja na vojno.

Cianov list »Telegrafo« je glede tega napisal: Pričakovati je, da se bo vojna v Evropi podaljšala preko predvidenih mej in da bo zmagal tisti, ki bo znal organizirati državno gospodarstvo, in ne tisti, ki bo zmagal v veliki bitki, kakor med svetovno vojno. Zaradi tega je treba organizirati stalno vse gospodarske vire naroda, da se s tem v največji meri zagotovi državna gospodarska neodvisnost. To je najglobljі smisel vseh navodil, ki jih je dal v zadnjem času Duce. **Italija si je rezervirala pravico, da stopi v akcijo v ugodnem trenutku in tako, da bodo njene akcije v skladu z njenimi interesi in potrebami.**

Za ohranitev miru v Sredozemlju

Velik pomen Weygandove misije na Bližnjem vzhodu — Indijske čete v Egiptu — 500.000 mož pripravljenih za obrambo miru

CARIGRAD, 10. febr. e. V tukajšnjih diplomatskih krogih pripisujejo velik pomen bivanju generala Weyganda v Kairu, kamor je Weygand dospel takoj po obisku Ankare. S poveljnikom angleške vojske na Bližnjem vzhodu generalom Wavellom, predsednikom egiptske vlade Ali Maher pašo ter s številnimi drugimi francoskimi, angleškimi in egiptskimi dostojanstveniki je general Weygand prisostvoval veliki paradi egiptskih in angleških motoriziranih oddelkov, ki so defilirali v dolžini več kilometrov.

KAIRO, 10. febr. s. (Reuter). General Weygand je včeraj v spremstvu angleškega generala Wavella in višjih oficirjev egiptske vojske inspiciral obrambne naprave ob Sueškem kanalu.

CARIGRAD, 10. febr. e. Tukajšnji »Tan« je objavil članek o vojaških pripravah na Bližnjem vzhodu. General Weygand je pregledal vse zavezniške in egiptske vojne sile na Bližnjem vzhodu in je izrazil svoje zadovoljstvo spričo odlične morale te vojske. Egipt z vsemi močmi dela na to, da poveča obrambo in varnost svoje države. Pri tem prizadevanju dobiva Egipt največjo podporo od Anglije, kajti Anglija dobavlja Egiptu vse potrebno orožje. Anglija pa je poslala v Egipt tudi že znatne kontingente svojih indijskih čet. Angleško in egiptsko vojaško sodelovanje je zaradi tega najmočnejši činitelj za obrambo miru tudi v Sredozemlju. Za ohranitev miru na Sredozemlju stoji tudi Fancija budno na straži s svojo vojsko v Siriji, Tunisu in Alžiru. Anglija ima na Bližnjem vzhodu zbrano armado, ki šteje okoli 500.000 mož, in je vsak trenutek pripravljena za borbo proti sovražniku. Zaradi tega ne more biti kršen mir na Bližnjem vzhodu.

CARIGRAD, 10. febr. e. Francoski veleposlanik v Moskvi Naggyar, ki je dopotoval iz Odese, je imel kratek sestanek s turškim zunanjim ministrom Saradzoglom ter sestanek s francoskim poslanikom Massillejem, nato pa je odpotoval v Pariz. V tukajšnjih diplomatskih krogih pripisujejo posebno važnost odhodu veleposlanika Naggyara iz Moskve v Pariz.

Angleški rušilec potopil dve nemški podmornici

Nočni komunike angleške admiralitete — Varstvo nevtralnih ladij v angleških konvojih

London, 10. febr. s. (Reuter) **Angleška admiraliteta je objavila pozno ponoči v posebnem komunikeju, da je angleški rušilec potopil dve nemški podmornici, potem ko sta poskusili napasti angleške trgovinske ladje v konvoju.**

Admiraliteta ugotavlja, da sicer ne javlja posebej vsake potopitve sovražnih podmornic, v tem primeru pa je napravila izjemo, da poda priznanje rušilcu, ki je sam potopil kar dve nemški podmornici. Komunike ne navaja nobenih podrobnosti o potopitvi, tako niti časa, niti kraja.

London, 10. febr. s. (Reuter) Zastopnik angleške admiralitete je v poročilu o pomorski vojni v radiu sporočil, da sta bili izmed 378 nevtralnih ladij, ki so se doslej poslužile varstva angleških konvojev, samo dve potopljeni. Izmed napadov, ki so jih nemška letala izvršila preteklo soboto na ladje ob angleški obali, jih je 19 veljalo nezaščitenim trgovinskim in ribiškim ladjam. Izmed ostalih 8, so bile štiri napadene ladje manjše edinice vojne mornarice. Štiri druge pa so res potovale v konvojih. Potopljena je bila ena sama in sicer norveška ladja, dve angleški pa sta bili lažje poškodovani.

Nove žrtve

London, 10. febr. s, (Reuter) Včeraj se je zaradi sovražne akcije ob angleški obali potopil 5000 tonski parnik »Chagreth« iz Glasgowa. Izmed 64 članov posadke dva pogrešajo.

V bližini portugalske obale je bila torpedirana danska ladja »Valkiria«. En član posadke je bil ubit.

Nemški in avstrijski državljani v Angliji

LONDON, 10. febr. s. Po uradnih podatkih je bilo konec januarja v Angliji 61.700 nemških in avstrijskih državljanov, ki so bili izvzeti od vseh omejitev, ki so sicer predpisane za nemške državljane.

Nemci pred velikim preizkusom sil

Nemški minister za nemško zmago, nemški mir in za nemški življenjski prostor

Monakovo, 10. febr. AA. (DNB) Minister Frick je imel včeraj govor na velikem zborovanju uradnikov v Nemškem muzeju v Monakovem. Frick je dejal, da stojijo Nemci pred velikim preizkusom sil v zunanji politiki. Na tem polju javnega življenja se borijo proti nam, je dejal Frick, iste sile, ki smo jih leta 1933 premagali v naši notranji politiki. Sedanja borba ni lahka, toda borbeni duh nacionalnega socializma zagotavlja Nemčiji zmago.

Anglija je brez potrebe začela vojno, Francija pa se ji je pridružila. Ob tej priliki je videl ves svet, da sovraštvo Francije proti Nemčiji ni nič manjše od sovraštva Anglije. Že več stoletij je znan ta duh sovraštva in zavisti, ki ne dopušča, da bi Nemčija prišla do svojih pravic. Naši sovražniki so hoteli ponoviti igro iz svetovne vojne ter uničiti nemški narod. Toda nemški narod ni bil nikoli složnejši in nikoli ožje zvezan kot danes pod vodstvom Adolfa Hitlerja. Ves nemški narod se je dvignil, da brani sebe in domovino.

Mi vemo, je dejal Frick, da se mora ta borba končati z zmago nemškega naroda. Noben gnil kompromis ne more nadomestiti trajnega miru. Vojna se mora končati z nemškim mirom, to je trajnim in pravičnim mirom, na osnovi katerega bo vsak narod dobil svojo pravico in svoj življenjski prostor, ki mu pripada. Mi smo mlad narod in naše prebivalstvo stalno raste. Zaradi tega imamo pravico, je končal Frick poiskati si mesta na soncu.

Inspekcijsko potovanje angleškega kralja

LONDON, 10. febr. AA. (Havas). Kralj Jurij in kraljica Elizabeta sta nadaljevala včeraj inspekcijsko potovanje po zapadni Angliji ter obiskala Cardiff. Obiskala sta najprej ladjedelnice, nato pa sta se vkrcala na ladjo za prevoz premoga, kar predstavlja edinstven dogodek. Kraljevski par si je ogledal vse dele ladje. Častniki so pokazali suverenoma tudi top, s katerim je ladja oborožena zaradi obrambe proti eventualnim sovražnim napadom. Kraljevski par si je ogledal tudi naprave za zaščito proti minam. Z ladje sta suverena krenila ponovno v luko, kjer ju je pozdravila množica delavcev. Obiskala sta nato tovarno granat. Nato sta nadaljevala pot v Bristol, kjer sta bila zelo navdušeno sprejeta. Tako Cardiff kakor Bristol sta priredila velike manifestacije vdanosti in zvestobe kraljevskemu paru.

Novi bolgarski poslaniki

SOFIJA, 10. febr. e. Predvčerajšnjim je odpotoval v Moskvo novi bolgarski opolnomočeni minister in poslanik dr. Todor Hristov, v Ankaro pa je odpotoval novi bolgarski poslanik Savakirov. V Stockholm je odpotoval bolgarski poslanik Nikola Antonov, ki je bil doslej bolgarski diplomatski zastopnik v Moskvi.

Smrt ameriškega diplomata

New York, 10. februarja. AA. (Havas) Bivši ameriški veleposlanik v Berlinu dr. William Dod je umrl na pljučnici. Dr. Dod je bil imenovan za veleposlanika v Berlinu l. 1935. Dve leti pozneje je dal ostavko. Kot veleposlanik je imel govor, v katerem je obrazložil nacionalno socialistično doktrino. Ko se je vrnil v Ameriko, je stopil na čelo protinacionalnosocialističnega pokreta.

Ponarejeni dolarji

Ottawa, 10. febr. s. (Reuter) Policija je prijela skupino oseb, ki so ponarejali kanadske in ameriške dolarje. Zaplenila je 53.000 ponarejenih dolarjev. Ugotovljeno je, da je imela ponarejevalska družba svojo centralo v Nemčiji. Ponarejene dolarje so uvažali na Balkan. Pravkar bi bila morala oditi večja pošiljatev v Sofijo, ko je policija zločince izsledila.

Istočasno poročajo iz Rumunije, da se je pojavilo tam večje število ponarejenih ameriških dolarjev, tako da trgovci pustijo preveriti vsak kupljeni dolar na ameriškem konzulatu. Tudi v Italiji in Egiptu so že dalj časa v obtoku večje množine ponarejenega ameriškega denarja.

Iz notranje politike

Za tesnejše sodelovanje vse opozicije

Važni sklepi vodstva JNS

Na seji političnega odbora Jugoslovenske naiconalne stranke v Beogradu 8. t. meseca je bilo po vsestranski razpravi o političnem položaju v državi sklenjeno, da stavi JNS vsem opozicijskim strankam, s katerimi je sodelovala pri zadnjih skupščinskih volitvah, formalni predlog za čim tesnejše sodelovanje. Vse v poštev prihajoče stranke in politične skupine naj bi v smislu tega predloga zavzele svoje stališče glede vseh glavnih vprašanj državne in nacionalne politike ter poiskale pota in načine, da bi bilo to sodelovanje na terenu čim skladnejše in da bi njihova taktika v Beogradu dovedla do dobro premišljenega soglasja.

V smislu tega sklepa so se včeraj dopoldne gg. Banjanin, dr. Andjelinović in dr. Kramer na stanovanju g. Miše Trifunovića sestali z delegati glavnega odbora radikalne stranke, katerim so sporočili sklepe vodstva JNS. Takoj nato so se sestali na stanovanju dr. Bože Markovića s predstavniki demokratske stranke in tudi nje obvestili o sklepih JNS. Vodstvi radikalne in demokratske stranke bosta sedaj o tem razpravljali in zavzeli svoje stališče. Na obeh sestankih, ki sta trajala po eno uro, so razpravljali tudi o pogojih sodelovanja, pri čemer so ugotovili, da smatrajo vse tri stranke za nujno potrebno, da se njihovo politično delo kolikor mogoče izenači in vzporedi. Popoldne je imel dr. Kramer še sestanek z ministrom socialne politike dr. Srdjanom Budisavljevićem. Razgovoru je prisostvoval tudi prvak SDS odnosno KDK Večeslav Vilder, ki je včeraj prispel iz Zagreba v Beograd.

Politični odbor JNS je snoči nadaljeval svoje razprave. Po zaključku seje je bil objavljen naslednji komunike:

»Predsedstvo in politični odbor Jugoslovenske nacionalne stranke sta imela pod predsedstvom predsednika stranke g. Petra Živkovića dne 8. in 9. februarja t. l. seje, na katerih so razpravljali o političnem položaju in o razpoloženju med ljudstvom.

Soglasno je bilo sprejeto mišljenje, da narodni in državni interesi zahtevajo izenačenje pogledov na bitne probleme notranje politike in vzporeditev dela predvsem onih sedanjih opozicijskih skupin, ki so pri decembrskih volitvah 1938 nastopile skupno. Sklenjeno je bilo, da se v tem smislu stavijo predlogi radikalni in demokratski stranki.

Ta načelni sklep je bil po določenih delegatih danes sporočen predstavnikom obeh omenjenih strank.«

POKRET MUSLIMANSKEGA DELA V JRZ

V zvezi z znanim stališčem podpredsednika JRZ dr. Kulenovića, ki je proti vstopu muslimanske politične organizacije v radikalno stranko, so se raznesle vesti, da pripravlja reis ul ulema Fehim Spaho skupno z nekaterimi muslimanskimi prvaki posebno politično akcijo, nasprotno stališču ministra dr. Džafera Kulenovića in da je bil njegov zadnji obisk v Beogradu namenjen tej akciji.

Glede na te vesti je reis ul ulema Spaho po svoji vrnitvi v Sarajevo podal javnosti izjavo, v kateri je rekel med drugim:

Glavni namen mojega sedanjega potovanja v Beograd je bila želja, da se rešijo mnoga vprašanja islamske verske zajednice. Razumljivo je, da v mojih zadevnih razgovorih s političnimi osebnostmi ni moglo izostati tudi kako vprašanje politične narave. Slišal sem, češ da želim ustanoviti neko novo politično skupino, ki naj bi odstranila s položaja našega sedanjega političnega zastopnika v vladi dr. Kulenovića. Toda jaz sem ves čas svojega bivanja bil v stalnem stiku z dr. Kulenovićem ter ni bilo dneva, da se nisva sestala vsaj nekajkrat.

Reis ul ulema je nadalje izjavil, da je bil v 45 letih svojega javnega delovanja samo uradnik, ako se je pa politično udejstvoval, je delal vedno na oni strani, kjer so vsi muslimani. Z ministrom dr, Krekom se je razgovarjal izključno le v zadevi gradnje šerijatske gimnazije v Sarajevu. »Čudim se spletkam«, je končal svojo izjavo, »ki se zlobno širijo v naši javnosti o meni in o mojem potu, kakor da bi mogel samo nekaj mesecev po smrti svojega brata Spaha žaliti njegovo delo, na katerem je vse življenje delal in umrl.«

O pokretu muslimanov piše »Hrvatski dnehnik«, da nimajo nobenih razlogov za utonitev v radikalni stranki, ki se po svojih državnih in političnih koncepcijah bistveno razlikuje od koncepcij, za katere je razpoložena večina muslimanskega življa v Bosni in Hercegovini, ki ima svoje posebne poglede glede preureditve državne zajednice. Ako se ti pogledi ne bodo mogli uresničiti, pravi »Hrvatski dnevnik«, ne bo muslimanom preostalo drugo, kakor da se odločijo za Hrvatsko ali Srbija.

NOV LIST JNS

V Banjaluki je pričel izhajati tednik »Narodna Riječ«, glasilo Jugoslovenske nacionalne stranke. List urejuje sodnik Gjuro Dulac.

Naročajte v „Sl. Narodu"!

Industrializacija — da, denacionalizacija — ne!

Postopanje raznih tujerodnih inozemskih podjetnikov ne odgovarja interesom naše nacionalne države

Maribor, 9. februarja

Nedavno sem v »Slov. Narodu« postavil trditev, da ima Maribor od velikega števila industrij pač v gospodarskem pogledu koristi, da pa je od njih velikega dela v nacionalnem pogledu doslej imel in ima še, zlasti kot obmejno mesto, znatno škodo. Kmalu zatem je predaval v Ljudski univerzi v Studencih g. banovinski arhivar, prof. Baš, in je postavil trditev, da je industrializacija Maribora nujna gospodarska potreba mesta in okolice. Ni mi znano, ali se je dotaknil tudi nacionalne strani problema, ali pa je obravnaval zgolj njegovo gospodarsko stran.

Ne zapiram si oči pred dejstvom, da bi in da bo v normalnih priligah industrializacija Maribora stalno napredovala in s tem naravno tudi število v industriji zaposlenega mestnega in okoliškega prebivalstva. Saj je po statistiki, ki je bila še nedavno objavljena za veliko število jugoslovenskih mest, že danes 35.6% Mariborčanov zaposlenih v industriji in obrti. Torej že danes več ko tretjina.

Toda ponovno se moram povrniti k nacionalni strani problema in ugotoviti že tolikokrat v naši javnosti izrečeno in pretresano dejstvo, da postopanje raznih tujerodnih, inozemskih podjetnikov ne odgovarja interesom naše nacionalne države. To seveda ne velja samo za našo mariborsko industrijo, ampak v enaki meri za ono našo industrijo sploh, ki je v rokah tujerodcev in inozemcev. Saj sem šele te dni z velikim začudenjem zasledil v nekem časopisnem poročilu, da ima n. pr. neka opekarna v bližini Celja za ravnatelja tujerodca, nemškega državljana. Ne gre mi v glavo, da je tudi v stroki, v kateri imamo vse polno dobrih domačih podjetij s samimi domačimi strokovnimi močmi, danes še potreben takšen inozemski »nenadomestljivi strokovnjak«. Zame je jasno, da je ozadje te »nenadomestljivosti« nekaj popolnoma drugega ko dejanska potreba. Samo naše poklicane oblasti tega ne vidijo ali nočejo videti.

Za naš obmejni Maribor postaja to vprašanje vedno bolj pereč problem. Že zadnjič sem ugotovil, kako kvarno vpliva na slovensko industrijsko delavstvo dejstvo, da so jim skoro v vseh podjetjih, ki so last inozemcev in tujerodcev, predpostavljeni tujerodni, inozemski »nenadomestljivci«, ki slovensko delavstvo šikanirajo in ga zapostavljajo za onim, ki je vdano ali se polagoma vdaja njihovi nacionalni miselnosti. To pomeni stvarno počasno denacionalizacijo našega narodnega elementa, ki se v skrbi za vsakdanji kruh zase in za svojce niti ne upa več priteževati, tudi če jim takšnile nenadomestljivci sramote njihovo narodnost.

Temu problemu bi morala naša javnost in bi morale tudi poklicane oblasti posvečati neprimerno več pozornosti. Vprašanje »nenadomestljivcev« bi bilo treba podvreči temeljiti reviziji. Naša parola mora biti: smo za industrializacijo Maribora, toda ona ne sme služiti v nacionalnem pogledu tujim interesom in ne sme biti orodje za nacionalno demoralizacijo našega obmejnega prebivalstva!

V. S.

Slovo Maribora od ravnatelja Piška

Glasbeni Maribor na zadnji poti ravnatelja Hladeka-Bohinjskega

Maribor, 9. februarja

Ves nacionalni in napredni Maribor se je zbral danes popoldne na pobreškem pokopališču, da se poslovi od nepozabnega nacionalnega borca, zasluženega nacionalnega delavca in priljubljenega družabnika ravnatelja g. Franja Piška. Prišli so Sokoli v krojih s praporoma, lovci, planinci, predstavniki vseh slojev in stanov mariborskega prebivalstva. K slovesu so prihiteli tudi številni mariborski odličniki, med drugim bivši župan dr. **F. Lipold**, poveljnik 32. topniškega polka polkovnik **Kiler**, polnoštevilno pa so bili zbrani mariborski bančni uradniki. Po opravljenih molitvah so pevci pod vodstvom učitelja g. **Cibica** **ubrano odpeli žalostinko »Vigred«**, nakar se je poslovil od nepozabnega pokojnika v imenu matičnega Sokola in sokolstva **br. dr. S. Fornazarič**, ki je očrtal pokojnikovo marljivo delo v sokolskih vrstah, zlasti v predvojni dobi, ko je bilo to delo povezano z neštetimi težavami in nevarnostmi. V imenu bančnega uradništva in v imenu mariborskih lovcev pa je spregovoril ravnatelj g. B. Pogačnik, ki je orisal pokojnikove strokovne in družabne vrline. Izpred kapele se je razvil številen mrtvaški sprevod do avtofurgona, ki je prepeljal pokojnega ravnatelja Franja Piška v Laško, kjer ga bodo pokopali na tamošnjem pokopališču.

Malo pred tem pa se je glasbeni Maribor poslavljal od zaslužnega glasbenika in bivšega matičnega dirigenta ter ravnatelja matične glasbene šole g. J. **Hladeka—Bohinjskega.** Pevci Ipavčeve pevske župe so pod vodstvom svojega zborovodje g. A. **Horvata odpeli žalostinki »Človek glej« in** »Vigred«, bivši predsednik mariborske glasbene matice ravnatelj dr. Josip **Tominšek** pa je poveličeval pokojnikove odlike in njegove zasluge na glasbenem polju.

Maribor bo trajno ohranil v svojem spominu lika pokojnega narodnega borca ravnatelja Franja Piška in zaslužnega glasbenika J. Hladeka - Bohinjskega.

Smučarske tekme ISSK Maribora

Prirejene bodo prihodnjo nedeljo v Mariboru odnosno v Sv. Lovrencu na Pohorju

Maribor, 9. februarja

I. slovenski sportni klub, Maribor razpisuje drž. prvenstvo smuške štafete 4 x 10 km v izvedbi ISSK Maribora, ki se vrši 18. t. m. v Mariboru (v primeru slabih snežnih razmer v Sv. Lovrencu na Pohorju) pod pokroviteljstvom župana mesta Maribora g. dr. Juvana Alojzija in častnim odborom, ki ga tvorijo gg. komandant mesta Maribora brigadni general g. Golubović, sreski načelnik Maribor desni breg g. Ellec, predsednik Jugosl. zimskosportnega saveza dr. Ivo Pirc, predsednik Tujsko-prometne zveze g. inž. Šlajmer, predsednik ISSK Maribor dr. Stamol, ravnatelj »Putnika« g. Loos.

Vodstvo tekme: predsednik: Vjekoslav Golubović, tehnični vodja: Viktor Purkelc, sodniki: Voglar, Aljančič, Bergant, rez. J. Z. S. S., starter: Vesnaver Svetozar, časomerilci: Evg. Bergant, Polak Rudolf, Osterman Milan, nadzornik proge: Marguč **Ernst**, zapisnikarji: Strošak, Polak Oto, **Škrabar E.**, Plečko Ivan, zdravnik: prim. dr. Lutman Stane. **Start ob 10. uri dopoldne.** Tekmujejo lahko samo štafete (4 smučarji) istega kluba, ki morajo biti verificirani pri JZSS z verifikacijsko legitimacijo, veljavno za l. 1939-40, izdano od saveza ali podsaveza. Tekmuje se po pravilih in pravilnikih JZSS. Prijave za udeležbo se pošiljajo pismeno s tekmovalnimi prijavnicami preko svojega kluba (društva) na naslov: I. slov. športni klub, Maribor, Aleksandrova c. 3 — do vključno 17. februarja do 12. ure. Prijavnine ni. Kasnejše prijave do 18. II. 9 ure pri startu s prijavnino 20 din za štafeto.

Darila. 1. darilo za najboljšo štafeto — pokal pokrovitelja g. župana m. Maribora. 2. darilo za 2. mesto — pokal »Putnika« Maribora. 3. darilo za 3. mesto — podari JZSS. 4. darilo za 4. mesto — pokal ISSK Maribora. 5. darilo za najboljšo štafeto MZSP — darilo Zimskosportnega podsaveza MZSP. 6. darilo za najboljši čas posameznika v štafeti.

Objava doseženih rezultatov in razdelitev nagrad v Mariboru, Hotel »Orel« ob 18. uri ozir. v Sv. Lovrencu na Poh. Hotel Geratič ob 16. uri. Prireditelj: I. sloven. sportni klub Maribor; predsednik: dr Franjo Stamol.

Pojasnila: Prireditelj je zaprosil gener. direkcijo državnih železnic za polovično voznino do žel. postaje Maribor, Ruše, Fala, Sv. Lovrenc na Poh. Radi prenočišč in števila oseb pri udeležbi blagovolite pravočasno sporočiti na naslov: ISSK Maribor, Aleksandrova c. 3. Pri odhodu kupite celo vozno karto in zahtevajte listek K 13 (vozna karta bo veljala za prosto vožnjo nazaj).

Sramota na Slomškovem trgu

Maribor bi potreboval tudi potresno opazovalnico

Maribor, 9. februarja

V Mariboru je precej zanimanja za vremenske pojave in za vremenoslovje. O tem priča lepo število marib. vremenoslovcev, ki smotrno zasledujejo razvoj vremenskih prilik in neprilik. Letos obhajamo 160 let od ustanovitve prve meteorološke družbe v Mannheimu, 100 let natančnejšega raziskovanja vremenskih pojavov, 40 let nazaj pa sega novodobno, po vsem svetu razprtjeno vremenoslovje.

Ob tem se spomnimo nehote naših mariborskih prilik. Kako žalosten je pogled na tisto vremensko hišico na Slomškovem trgu pred glavno pošto, ki predstavlja že dolg čas pravcato sramoto za današnji Maribor. Hišico, ki je darilo I. Priemerja mestu Mariboru, bi morali današnjemu času primerno preurediti ter izpopolniti. To bi bila predvsem dolžnost mariborske mestne občine.

Po zaslugi predvsem našega Aerokluba smo dobili na Teznem lepo urejeno vremensko opazovalnico. Toda Maribor bi potreboval tudi posebno potresno opazovalnico, ki b inaj dopolnjevala ugotovitve sedanje meteorološke postaje. Še žalostneje pa je poskrbljeno z vremenskimi postajami na našem zelenem Kozjaku, ki prinaša našemu Mariboru nemalokrat precejšnja vremenska presenečenja.

Pravo zastopstvo obrtniških interesov

Mariborsko obrtništvo in razpust 15 obrtniških združenj

Maribor, 9. februarja

V Mariboru obstojajo združenja brivcev, frizerjev in sorodnih strok, čevljarskih, kovaških in podkovaških mojstrov, kovinarjev, krojačev in sorodnih strok, mesarskih in klobasičarskih mojstrov, mizarjev, mlinarjev in žagarjev, nadalje združenje obrtnikov, obrtnikov sodarske stroke, pekovskih mojstrov, slaščičarjev in medičarjev, obrtnikov slikarskih in sorodnih strok, urarjev, zlatarjev, pasarjev in sorodnih strok, zidarskih mojstrov. Skupno torej 15 združenj. Po razpustu, ki se napoveduje, pa bodo obstojala še tri združenja in sicer skupno združenje obrtnikov v Mariboru za mesto, za sreza Maribor desni in levi breg ter strokovni združenji krojačev in čevljarjev. V mariborskem okolišu naj bi se alkinilo tudi skupno združenje obrtnikov na Teznem in po dve združenji v Slovenski Bistrici in pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Vseh petero združenj naj se priklopi skupnemu združenju obrtnikov v Mariboru, ki bo štelo okoli 1700 članov.

Na podlagi raznih znamenj je soditi, da se bo najdalje v enem mesecu spremenila tudi samostojna obrtniška zbornica. Sedaj pa se vprašuje mariborsko obrtništvo, zakaj je potreben razpust združenj pred ustanovitvijo samostojne zbornice. Dobro so znani razlogi, zakaj se je to zgodilo. Zavedati pa se moramo, da je pravo in resnično zastopstvo obrtniških interesov mogoče samo v dobrih strokovnih združenjih, kakor so bila vsa združenja v Mariboru, ki pa gotovo te usode niso zaslužila. Gotovo je, da razpust pri vseh mariborskih strokovnih združenjih v smislu člena 336 zakona o obrtih nima nobenih pravnih

Orožnov smuk čez Pohorje

Maribor, 9. febr.

Orožnov smuk preko Pohorja je postal tradicionalna vsakoletna preizkušnja za one planince, ki tudi pozimi radi pohite v naš, v tem času še očarljivi planinski raj. SPD v Mariboru je ustanovilo v ta namen poseben častni znak, ki si ga pribori vsakdo, ki v enem dnevu prekrmasti pot od Mariborske koče preko celega pohorskega grebena do Vuzenice, konkurenca pa ima ime po enem najvidnejših pionirjev smučarstva na našem Pohorju dr. Janku Orožnu.

Letos se bodo zbrali smučarji 24. februarja zvečer v Mariborski koči, kjer bo vodstvo prireditve (Borut Hribar, Evald Koren) sprejemalo prijave s prijavnino din 10.—. Skupen odhod na progo bo v nedeljo, ob 6. Proga vodi mimo Ruške koče, Zlodeja, koče na Klopnem vrhu, kjer je prvi počitek, nato mimo koče na Pesku, čez Šintlarico in Jezerski vrh do Senjorjevega doma, kjer bo glavni počitek. Pri Senjorjevem domu bo tudi glavna kontrola (Senica Drago). Zadnji čas za odhod s Senjorjevega doma je ob 15. Tretja etapa gre čez Črni vrh, Malo in Veliko Kopo ter ob grebenu do Sv. Primoža v Vuzenico. Dolžina proge je okoli 52 km, posamezni vzponi merijo 1800 m, smuka pa je 2600 m. Vsak udeleženec vozi na lastno odgovornost.

Progo je pravilno prevozil vsak udeleženec, ki se bo pred odhodom večernega vlaka javil v kolodvorski čakalnici v Vuzenici vodji Orožnovega smuka. Vsa podrobnejša pojasnila bodo dobili sodelujoči na predvečer smuka v Mariborski koči. Kdor bo prevozil celo progo v predpisanem času, bo prejel častni znak prireditelja, ki ga ni mogoče kupiti in ki naj služi propagandi zimske toristike vobče, kakor še prav posebej razkazovanju zimskih krasot našega Pohorja. Kdor prevozi Orožnov smuk petkrat, lahko tudi v presledkih, dobi srebrn venček, po 10 kratni uspešni vožnji pa zlat venček okoli znaka, dočim je na zadnji strani vrezano ime lastnika ter letnice uspešne udeležbe v tej propagandni vožnji naših planincev-smučarjev.

Iz Ljutomera

— **Petroleja še vedno ni.** Še vedno ni dobiti petroleja. Mnogi so si medtem že nabavili acetilenke, nekateri pa še vedno čakajo ter se »preživljajo« z rezervami. Skrajni čas je že, da bi se dobil petrolej, zlasti za kraje, kjer ni električnega toka.

— **Sneg naglo kopni.** Sneg kopni zelo naglo in je nastala nevarnost poplav. V nekaj dneh je izginila za 25 cm debela plast snega. Po cestah stoje že mlake snežne brozge.

— **Lepa maskarada.** Tradicionalna maskarada, ki jo je v soboto priredilo Sokolsko društvo, je dosegla velik uspeh. Velik oblak, dobro razpoloženje, krasna godba in številne lepe maske so dale prireditvi najboljši vtis. Manjše maškaradne veselice so se vršile tudi po okoliških vaseh.

Iz Poljčan

— **Lepa sokolska prireditev v korist Sokolskemu domu.** Tradicionalna sokolska maškarada na pustni torek v hotelu Mahorič je tudi letos lepo uspela. Sokolstvu naklonjeno občinstvo je vse prostore lepo napolnilo. Udeležili so se prireditve tudi zunanji gostje, kakor iz Pragerskega, Laporja, Studenic, itd. Veselo razpoloženje je napravila živahna indijanska skupina pod vodstvom našega izvirnega br. Korena. Pri nagradnem tekmovanju mask je dobila prvo nagrado gospodična Kobalova Gizela, drugo nagrado gdč. Verbič Marija in tretjo ga. Šajna Ivica iz Pragerskega. Videlo pa se je zopet, kako potrebna bi bila za take prireditve lepa dvorana. Upamo, da ni več daleč do tega in se Sokol vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu in s tem podprli akcijo za dograditev sokolskega doma, predvsem ureditve dvorane, najlepše zahvaljuje.

Izpred sodišča

Murska Sobota, 8. februarja

Orgolič Jakob iz Sv. Jurija ob Ščavnici je kradel na Turjanskem vrhu in Oslunovcih. Vlamljal je v hiše in lokale, kjer se kradel cigarete, nalivna peresa in denar. Za te tatvine ga je mali kazenski senat obsodil na 8 mesecev strogega zapora in na izgubo častnih državljanskih pravic za dobo 2 let.

Horvat Franc iz Sv. Jurija ob Ščavnici se je sprl z Lipšo Franom. Pri zasledovanju Lipše mu je pomagal tudi tovariš Mihalič Mirko. Ko je hotel Lipša pred Horvatom pobegniti, ga je Mihalič iz zasede udaril s sekiro po glavi. To pa Horvatu še ni bilo dovolj, zato je še navalil na Lipšo z lovsko puško in ga s kopitom poštenо premlatil, pri čemer je Lipša dobil močne poškodbe. Poleg tega pretepa pa sta bila Horvat in Mihalič obtožena še drugih deliktov. Tako je Mihalič pri nekem pretepu poškodoval s kolom Meznariča Franca, Horvat pa je v družbi z Malcem Romanom zagrešil več tatvin. Mali senat je obsodil Mihaliča na 7, Horvata na 9 mesecev strogega zapora, Malca pa na 4 mesece zapora.

Mariborske in okoliške novice

— **Po dolgem presledku spet svinjski sejem.** Pred meseci so bili zaradi slinavke in parkljevke prepovedani vsi svinjski in živinski sejmi v Mariboru. Včeraj v petek je bil po večmesečnem presledku spet svinjski in živinski sejem v Mariboru, vendar pa je bil dogon svinj zelo slab. Okoliški kmetje so prignali komaj 53 svinj. Prodali so 24 rilcev. Cene so bile sledeče: 3 do 4 mesece po 200 do 220, 5 do 7 mesecev 300 do 340, 8 do 10 mesecev po 450 do 510, 1 leto 790 do 840. Kg žive teže 6.50 do 8.50, kg mrtve teže po 10.50 do 13.25 din.

— **Poučno predavanje** je bilo v Ljudski univerzi. Predaval je prof. V. Petkovšek o lepotah in krasotah naših planin. Krasne slike so ponazorjevale njegova izvajanja o naših vedno lepih planinah in pa o naših vnetih planincih, ki jih posečajo poleti in pozimi. Pri tem se je pomudil zlasti ob našem prelepem planinskem cvetju. Za svoja klena, zanimiva izvajanja je bil prof. Petkovšek deležen toplega aplavza.

— **Samopomoč stanovanjskih najemnikov.** Kakor znano, so se mariborski stanovanjski najemniki odločili za učinkovito samopomoč. Ustanovili so svojo stavbno zadrugo »Naš dom«, katere namen je pomagati članom do cenene lastne strehe in udobne domačije. V nedeljo popoldne bo pri Gambrinu občni zbor zadruge »Naš dom«, na katerem bodo člani razpravljali o čim prejšnjem uresničenju zastavljenih ciljev.

— **25letnico poroke** obhaja sodnik okrožnega sodišča dr. Vladimir Travner s svojo soprogo gospo Ano. Iskreno čestitamo!

Namesto venca na grob pokojnega ravnatelja F. Piška je darovala tukajšnja podružnica Jugoslov. udružene banke 250 dinarjev za Zeleni križ pri Lovskem društvu v Mariboru. Na mesto venca na grob J. Hladeka-Bohinjskega pa je daroval kavarnar g. J. Šerec Rdečemu križu v Mariboru 100 din.

— **Paberki. »Delavska Politika«** poroča v številki 16: »Južno vreme je zadnje dni povzročilo silno brozgo na glavnem mostu, ker niso pravočasno odstranili snega. Kdor le more, se te dni izogne čez glavni most, tisti tisoči, ki morajo preko, pa tvegajo, da jih blato, ki brizga izpod kolesa avtomobilov, oškropi od nog do glave. Mnogo pikrih opazk je padlo na račun tega neznosnega stanja zadnje dni. Opažamo pa, da je često en sam delavec zaposlen s čiščenjem- namesto da bi se pri tem delu zaposlilo večje število delavcev. Priporočamo policijskemu predstojništvu, da napravi red na državnem mostu, ker bi bilo mogoče v par urah odpraviti neznosno brozgo. Državni most naj bo prav tako očiščen brozge, kot morajo biti hodniki v mestu, dasi tam ni nobene nevarnosti, da bo kakšno vozilo koga obrizgalo z blatom.

— **Puška ni igračka.** 17letni posestniški sin Zlatko Gojčič iz Zlatoličja na Dravskem polju si je ogledoval lovsko puško, ki pa se je nepričakovano sprožila. Gojčič je obležal s prestreljeno desnico. Prepeljali so ga v bolnico.

— **Nočno lekarniško službo** imata od danes naprej Maverjeva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici 12, tel. 28-12 in Vaupotova lekarna pri Angelu varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22-13.

— **Zdravniško dežurno službo** za nujno pomoč članom OUZD in njihovim svojcem ima jutri v nedeljo dr. Stanko Pogrujc, Tyrševa ulica 14-I.

— **Predavanja za rezervne častnike.** 11. februarja je od 11. do 12. v vojašnici vojvode Putnika predavanje o modernem orožju, 20 t. m. ob 20. v prostorih Ljudske univerze o borbah na pošumljenem ozemlju, 27. februarja od 20. do 22. v prostorih Ljudske univerze o opazovalni službi. Predavanja so za rezervne oficirje obvezna.

— **Obsojen.** Kakor smo poročali v včerajšnji številki, se je moral včeraj dopoldne zagovarjati pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča 32letni zidar Stevo Vuksan iz Bjelovarja zaradi številnih prevar, ki jih je izvršil kot lažni železniški uradnik po vsej naši državi. Vuksan je bil obsojen na 3 leta robije, na 3120 din globe in na izgubo častnih državljanskih pravic za dobo 3 let.

— **Razne vesti.** V Vukovskem vrhu v Slovenskih goricah je zgorela 200 let stara domačija posestnika Rajmunda Ferlinca, ki ima zaradi požara okoli 17.000 din škode. V Marenbergu je v tamošnji usnjarni zagrabila transmisija 52letnega delavca Petra Pavliča, ki je obležal z zlomljeno hrbtenico ter drugimi hudimi poškodbami po vsem telesu. Pavliča so prepeljali v mariborsko splošno bolnico, kjer si zdravniki prizadevajo, da bi mu rešili življenje. Z življenjem se bori v tukajšnji bolnici tudi 24letni kmečki dninar Avgust Peklar s Kozjaka pri Zgornji Kungoti, ki ga je neki Jožef Pečar z motiko udaril s tako silo po glavi, da mu je razbil lobanjo. Pečarja so prijeli orožniki. Dejal je, da je nameraval napasti nekega svojega sovražnika, da se je pa v temi zmotil v osebi. Polovnjak vina je padel na noge 28letnega posestnika Karla Kreučerja iz Rogoze, ki so ga odpremili v bolnico, kjer se zdravi tudi 16letni Edvard Lesjak s Pobrežja, ki mu je nekdo v šolski obednici izpodmaknil stol in si je Lesjak pri padcu zlomil desno nogo. Pri Sv. Juriju ob Ščavnici je 16letni posestniški sin Martin Marko po nesrečnem naključju prišel z desnico v cirkularko, ki mu je odrezala prste. Na Glavnem trgu je neki kolesar podrl na tla 58letno zasebnico Marijo Ledenikovo iz Nove vasi, ki je obležala s poškodbami na rokah in nogah. Natakarica Marija Gajšek iz Aleksandrove ceste 38 je prijavila policiji, da ji je doslej še neznani zlikovec ukradel iz gostilniške omare denarnico, v kateri je bilo 800 din gotovine. Mariborska policija je aretirala 16letnega Branka L. iz Delavske ulice, ki je kradel iz čakalnega avtomobila. Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev v Ilirski ulici 5 je bil vtihotapljen v prostore neznan človek in ukradel 2 kosa blaga. Policija je aretirala 18letnega Ivana Ž. iz okolice, ki je osumljen tatvine. Ivan Ž. je bil že kaznovan zaradi tatvin. Ivan Ž. je bil v preteklem času v Mariboru in okolici. Ivan Ž. je bil v preteklem času v Mariboru in okolici. Ivan Ž. je bil v preteklem času v Mariboru in okolici